

Formulier ten behoeve van het indienen van vragen als bedoeld in artikel 4.27 van het Reglement van Orde VV en commissies Delfland

“Hoogste PFAS-concentratie in oppervlaktewater bij Haagsche woonwijk, bewoners weten van niets”.

<https://pointer.kro-ncrv.nl/hogste-pfos-concentratie-op-tot-nu-toe-onbekende-plek-den-haag>

Via de media heeft onze fractie vernomen dat er schijnbaar in 2021 metingen zijn gedaan in een sloot bij een woonwijk in Den Haag dat daar de hoogste PFAS- overschrijding van Nederland is gevonden.

180 nanogram PFOS per liter zou er geconstateerd zijn, dat is ruim 25.000 keer de grenswaarde die het RIVM veilig acht voor het oppervlaktewater. Delfland erkent dat indertijd PFOS-waarden zijn gemeten die ver boven de RIVM-richtlijn voor de waterbodembodem lagen. PFOS is een PFAS-soort, dat is een groep giftige stoffen die onder meer het immuunsysteem aantast en kanker kan veroorzaken.

<https://www.omroepwest.nl/nieuws/4736318/sloot-in-haagse-wijk-meest-vervuild-met-kankerverwekkende-stof>

<https://www.bnnvara.nl/vroegevogels/artikelen/waterschap-maakt-fout-bij-onderzoek-pfos-vervuiling-in-haagse-sloot>

Ingediend door Fractie BBB Delfland: Nieske Dijkshoorn, Marc Weterings, Daan Siskens, Ineke Roeterdink, Peter van Santen en Ruud Tas.

Vragen:

1. a. Was het college op de hoogte van deze meting?
b. Zo ja? Wat is dan de afweging geweest om dit niet te delen met de VV?
2. Donderdag 13-7-2023 ontving de VV pas om 20.40 uur een mail van u nadat diverse media er al veel eerder over hadden gepubliceerd dat er een vergissing was gemaakt en dat er cijfers per ongeluk waren verwisseld.
Wat is de reden dat wij als VV dit nieuws eerst vanuit de media moesten vernemen?
3. Waarom bent u in 2021 niet opnieuw gestart met het onderzoek, wetende dat de eerder gemeten uitslagen boven de RIVM-richtlijn voor de waterbodembodem lagen?
4. In de brief naar de bewoners van 14 juli jl. meldt Delfland dat ook in 2020 hogere PFOS-waarden dan gebruikelijk zijn gemeten.
 - a. Wat is de reden dat dit niet meegenomen is in de waterkwaliteitsrapportage van 2020 en 2021?
 - b. Is het mogelijk om in de toekomst afwijkende uitslagen, die geconstateerd worden vooraf aan het baggeren, ook in de waterkwaliteitsrapportages mee te nemen?
5. Wat heeft u doen besluiten om het onderzoek nu wel te hervatten?

6. Op de website vermeld Delfland onder “Vragen en antwoorden over PFOS in sloot bedrijventerrein Forepark Den Haag ” dat u advies bij het RIVM gaat in winnen over de volksgezondheid, wanneer het gaat om het besproeien van de moestuin en of dieren (o.a. honden) water kunnen drinken uit de sloten rondom het Forepark.

Wat is de reden dat er voorlopig geen verbod is gelegd op het gebruik van het oppervlaktewater op wat voor manier dan ook uit deze sloot?

7. Kan Delfland met zekerheid zeggen dat de volksgezondheid geen gevaar loopt?
8. a. Op dit moment heeft Delfland nieuwe metingen in gang gezet. Is het mogelijk om de resultaten daarvan direct met de VV te delen?
- b. Is het mogelijk om de exacte meetpunten te delen met de VV?
- c. Is er ook overleg met de Omgevingsdienst Haaglanden, de gemeente Den Haag over deze zaak?
- d. Kan in beeld gebracht worden samen met de Omgevingsdienst Haaglanden en de gemeente Den Haag, welke bedrijven in dit gebied gevestigd zijn, zodat er een risico-analyse gemaakt kan worden m.b.t. verontreiniging van het watersysteem?
- e. Hoe snel zou dit eventueel kunnen plaatsvinden?
9. Zijn er de afgelopen jaren tot heden mogelijk nog meer metingen elders gedaan in het gebied van Delfland waarvan de PFOS/PFAS- concentratie niet oké was/ is? Zo ja, over welke sloten of plassen, wateren praten we dan?
10. Deelt u de mening van BBB dat besturen transparant moet gebeuren waar dat mogelijk is, ook naar inwoners toe?
11. Hoe denkt u in de toekomst de VV en de inwoners van Delfland beter te kunnen informeren, voordat de media deze berichten verspreidt, die een behoorlijke impact kunnen hebben op de samenleving?

Vragen en [Antwoorden](#):

- 1a. Was het college op de hoogte van deze meting?

[Antwoord](#):

De betreffende meting was hoog, te weten 180 nanogram per liter in het oppervlaktewater. Deze lag boven de risico grenswaarde die het RIVM nu en toen veilig acht(te) voor oppervlaktewater (0,65 nanogram per liter). Deze risicogrenswaarde is echter alleen van toepassing voor het frequent eten van verontreinigde vis uit verontreinigd oppervlaktewater. Bovendien lag de gemeten waarde binnen de toen geldende risico grenswaarde voor drinkwater (530 nanogram per liter). Omdat de betreffende sloot niet als zwemwater is aangewezen, het in deze wijk verboden is zelf gevangen vis mee te nemen en de verontreinigde waterbodem (deels) is verwijderd, werd het risico voor omwonenden operationeel als gering ingeschat en is de informatie niet met het college en de verenigde vergadering gedeeld.

Op het moment van de meting was de norm voor oppervlaktewater 0,65 nanogram per liter. Dit is nog steeds de formele norm. De overschrijding van 25.000 maal boven de norm geldt ten opzichte van een nieuw voorgestelde risico grenswaarde (2022) van het RIVM voor oppervlaktewater van 0,007 nanogram, die toen (2021) nog niet bekend was. Deze nieuwe risico grenswaarde is door het Rijk nog niet als nieuwe norm vastgesteld.

1b. Zo ja? Wat is dan de afweging geweest om dit niet te delen met de VV?

Antwoord:

Zie 1.a.

2. Donderdag 13-7-2023 ontving de VV pas om 20.40 uur een mail van u nadat diverse media er al veel eerder over hadden gepubliceerd dat er een vergissing was gemaakt en dat er cijfers per ongeluk waren verwisseld.

Wat is de reden dat wij als VV dit nieuws eerst vanuit de media moesten vernemen?

Antwoord:

Het artikel van radioprogramma Pointer is onaangekondigd donderdag 13 juli jl. in de loop van de middag gepubliceerd in plaats van het door Pointer aangekondigde moment vrijdag 14 juli. In korte tijd moest versneld gehandeld worden. We hebben ons als eerste gericht op de juiste, feitelijke informatieverstrekking in reactie op de media. Zo snel mogelijk daarna hebben we de verenigde vergadering geïnformeerd.

3. Waarom bent u in 2021 niet opnieuw gestart met het onderzoek, wetende dat de eerder gemeten uitslagen boven de RIVM-richtlijn voor de waterbodem lagen?

Antwoord:

Als wordt bedoeld:

1. een nameting van de waterbodem: Op basis van de metingen hebben wij in 2021 een aantal vervolgacties uitgevoerd. De waterbodem is tot aan de leggerdiepte gebaggerd en afgevoerd naar een erkend verwerker (Rijksdepot de Slufter). In de sloten van omliggende woonwijken zijn metingen in de waterbodem gedaan. Daar waren de PFOS-waarden heel veel lager of bijna niet aanwezig. Ze lagen onder de risico grenswaarden van het RIVM voor waterbodems en gaven geen aanleiding tot nader onderzoek.
2. een nieuw onderzoek naar de bron: We zijn in 2021 een onderzoek gestart naar de mogelijke bron van de vervuiling. Bij dit onderzoek is een onopgemerkte vergissing gemaakt bij de interpretatie van de gemeten waarden, waardoor er met die informatie helaas geen aanleiding was verder onderzoek naar de bron van de vervuiling te kunnen doen.

4. In de brief naar de bewoners van 14 juli jl. meldt Delfland dat ook in 2020 hogere PFOS-waarden dan gebruikelijk zijn gemeten.

a. Wat is de reden dat dit niet meegenomen is in de waterkwaliteitsrapportage van 2020 en 2021?

Antwoord:

Baggeren volgt een ander werkproces dan de monitoring van de waterkwaliteit. De waterkwaliteitsrapportage heeft als doel de algemene waterkwaliteit in het gebied te volgen en daarmee de voortgang op het halen van de KRW-doelen in 2027 in de gaten houden. Zoals vermeld staat in de Waterkwaliteitsrapportages Delfland 2020, 2021 en 2022:

“Microverontreinigingen zoals medicijnresten, brandvertragers en stoffen zoals Gen-X en PFAS worden niet regulier binnen Delfland gemonitord. Voor deze stoffen zijn er slechts sporadisch normen voor oppervlaktewater.”

PFOS is een stof dat een KRW-resultaatverplichting kent en minimaal eens in de zes jaar gemonitord en getoetst moet worden. 2023 is een trendjaar waarin PFOS maandelijks wordt

gemeten in onze KRW-waterlichamen (onze grote wateren). Rapportage over deze stof vindt plaats in de waterkwaliteitsrapportage van 2023 die in het voorjaar van 2024 wordt gepubliceerd.

b. Is het mogelijk om in de toekomst afwijkende uitslagen, die geconstateerd worden vooraf aan het baggeren, ook in de waterkwaliteitsrapportages mee te nemen?

Antwoord:

Voorafgaand aan het baggeren wordt standaard de waterbodem op een pakket van PFAS-stoffen, waaronder PFOS bemonsterd. Indien de waterbodem vervuild is wordt ook het oppervlaktewater bemonsterd. Dit zijn beide incidentele puntmetingen en geven daarmee geen trend weer zoals de waterkwaliteitsrapportage wel doet.

5. Wat heeft u doen besluiten om het onderzoek nu wel te hervatten?

Antwoord:

Dit heeft een drietal redenen:

1. Naar aanleiding van het artikel van radioprogramma Pointer hebben wij ontdekt dat er een interpretatiefout is gemaakt bij het achterhalen van de mogelijke bron van de vervuiling.
2. Na het baggeren van de sloot op het bedrijventerrein Forepark in 2021 is geen nazorg gepleegd. Er heeft geen vervolgmeting plaatsgevonden in zowel de resterende baggerlaag als het oppervlaktewater.
3. De risico grenswaarden voor PFOS zijn voor zowel oppervlakte als drinkwater zijn in september 2022 bijgesteld door het RIVM. Deze voorgestelde risico grenswaarden zijn niet door het Rijk vastgesteld.

Wij hebben begrip voor de ongerustheid die is ontstaan bij omwonenden. Ook wij willen weten hoe het nu is met de kwaliteit van het water en wat de gevolgen zijn van de stoffen die in het water zijn gemeten.

6. Op de website vermeld Delfland onder "Vragen en antwoorden over PFOS in sloot bedrijventerrein Forepark Den Haag" dat u advies bij het RIVM gaat inwinnen over de volksgezondheid, wanneer het gaat om het besproeien van de moestuin en of dieren (o.a. honden) water kunnen drinken uit de sloten rondom het Forepark.

Wat is de reden dat er voorlopig geen verbod is gelegd op het gebruik van het oppervlaktewater op wat voor manier dan ook uit deze sloot?

Antwoord:

Op 21 juli jl. is de vervuilde sloot op het bedrijventerrein Forepark afgesloten om te voorkomen dat het vervuilde water zich verspreidt. Er zijn tevens waarschuwborden geplaatst met de tekst: "Deze sloot is afgesloten in verband met PFAS. Advies: "niet vissen of zwemmen, niet gebruiken voor moestuin, huisdieren niet laten zwemmen/drinken."

7. Kan Delfland met zekerheid zeggen dat de volksgezondheid geen gevaar loopt?

Antwoord:

Helaas kunnen wij hier geen uitspraken over doen. Wij hebben daarom contact opgenomen met de GGD Haaglanden en zij beantwoorden momenteel de vragen hierover GGD Haaglanden via (088) 355 01 00 of gezondheidsmilieu@ggdhaaglanden.nl.

Daarnaast hebben wij de nieuwe meetresultaten voorgelegd aan het RIVM voor interpretatie, duiding en advies.

8a. Op dit moment heeft Delfland nieuwe metingen in gang gezet. Is het mogelijk om de resultaten daarvan direct met de VV te delen?

Antwoord:

Nieuwe metingen in de sloten rondom het bedrijventerrein Forepark in Den Haag bevestigen dat er PFOS en PFAS-stoffen in het slootwater zitten. We delen de resultaten van deze metingen nadat deze zijn gevalideerd en geduid door RIVM. Deze duiding verwachten we begin week 33.

De vervuilde sloot op het bedrijventerrein blijft daarom afgesloten, de informatieborden daar blijven staan en het RIVM-advies om onder meer niet in de sloten te zwemmen, te vissen of moestuinen te besproeien blijft gehandhaafd.

Overigens willen wij nogmaals benadrukken dat vissen in deze sloot sowieso al verboden was, dat het meenemen van zelf gevangen vis in deze wijk verboden is en dat wij het zwemmen op niet officiële zwemwaterlocaties in ons gebied altijd al afraden.

8b. Is het mogelijk om de exacte meetpunten te delen met de VV?

Antwoord:

Zie bijlage 2.

8c. Is er ook overleg met de Omgevingsdienst Haaglanden, de gemeente Den Haag over deze zaak?

Antwoord:

De Dijkgraaf heeft de burgemeester van Den Haag en de verantwoordelijk wethouder direct na het verschijnen van het artikel van Pointer geïnformeerd. Er zijn ambtelijk contacten over de inhoud en de communicatie hieromtrent met zowel de gemeente Den Haag, de Omgevingsdienst Haaglanden en de provincie Zuid-Holland.

Delfland en de Omgevingsdienst Haaglanden doen samen onderzoek naar de mogelijke bron(nen) van vervuiling. Ondertussen onderzoeken Delfland en de gemeente Den Haag of en zo ja welke aanvullende maatregelen nodig zijn nadat de bron(nen) van de vervuiling is (of zijn) vastgesteld.

8d. Kan in beeld gebracht worden samen met de Omgevingsdienst Haaglanden en de gemeente Den Haag, welke bedrijven in dit gebied gevestigd zijn, zodat er een risicoanalyse gemaakt kan worden m.b.t. verontreiniging van het watersysteem?

Antwoord:

De Omgevingsdienst Haaglanden heeft een overzicht van bedrijven gemaakt en gedeeld. De Omgevingsdienst geeft daarbij aan dat niet alle bedrijven onder de Wet milieubeheer vallen maar onder het Activiteitenbesluit milieubeheer. Deze bedrijven zijn meldingsplichtig. Wat het lastig maakt om een goed overzicht te houden, is het grote verloop op het bedrijventerrein. Er wordt momenteel een analyse van bedrijven gemaakt rondom het probleemgebied. Hierbij wordt gekeken naar zowel maatwerkvoorschriften voor het lozen als mogelijke lozingsvoorschriften van bedrijven die onder de Wet milieubeheer vallen.

8e. Hoe snel zou dit eventueel kunnen plaatsvinden?

Antwoord:

Zie antwoord 8d.

9. Zijn er de afgelopen jaren tot heden mogelijk nog meer metingen elders gedaan in het gebied van Delfland waarvan de PFOS/PFAS-concentratie niet oké was/is? Zo ja, over welke sloten of plassen, wateren praten we dan?

Antwoord:

Wij bemonsteren voorafgaand aan het baggeren standaard de waterbodem op een standaardpakket van PFAS-en, waaronder PFOS. In 2020 gaf de analyse van de waterbodem een PFOS-waarde boven interventiewaarde (tijdelijke interventiewaarde was destijds 110 microgram per kilogram droge stof, en deze is per 2021 een definitieve interventiewaarde op 59 microgram

per kilogram droge stof) aan. Er zijn binnen ons beheergebied op dit moment geen vergelijkbare situaties bekend voor PFOS.

In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat PFAS in waterbodems binnen Delfland bijna nooit worden waargenomen boven de norm. Het valt niet uit te sluiten dat we in de toekomst PFAS in onze waterbodems zullen constateren. Wij stellen voor om met de verenigde vergadering een beeldvormende discussie over mogelijke handelingsperspectieven voor te bereiden.

PFAS-stoffen in het oppervlaktewater worden niet regulier gemonitord omdat voor deze stoffen slechts sporadisch normen voor oppervlaktewater beschikbaar zijn. Alleen PFOS is een stof dat een KRW-resultaatverplichting kent en minimaal eens in de zes jaar gemonitord en getoetst moet worden. 2023 is een trendjaar waarin PFOS maandelijks wordt gemeten in onze KRW-waterlichamen (onze grote wateren). Rapportage over deze stof vindt plaats in de waterkwaliteitsrapportage van 2023 die in het voorjaar van 2024 wordt gepubliceerd.

Wij roepen samen met andere waterschappen en de Unie van Waterschappen, het Rijk, instanties en bedrijfsleven op om de verspreiding van vervuilende stoffen zoals PFAS tegen te gaan.

10. Deelt u de mening van BBB dat besturen transparant moet gebeuren waar dat mogelijk is, ook naar inwoners toe?

Antwoord:

Eens, dat doen wij ook in deze casus door proactief te communiceren. Wel maken we daarbij een zorgvuldig afweging: we delen alleen informatie die is gevalideerd en geduid door onze inhoudelijke experts of door externe experts zoals het RIVM.

11. Hoe denkt u in de toekomst de VV en de inwoners van Delfland beter te kunnen informeren, voordat de media deze berichten verspreidt, die een behoorlijke impact kunnen hebben op de samenleving?

Antwoord:

Wij streven ernaar de verenigde vergadering en bewoners altijd zo vroegtijdig, compleet en juist te informeren.

Considerans, aanleiding van, toelichting op of achtergrond

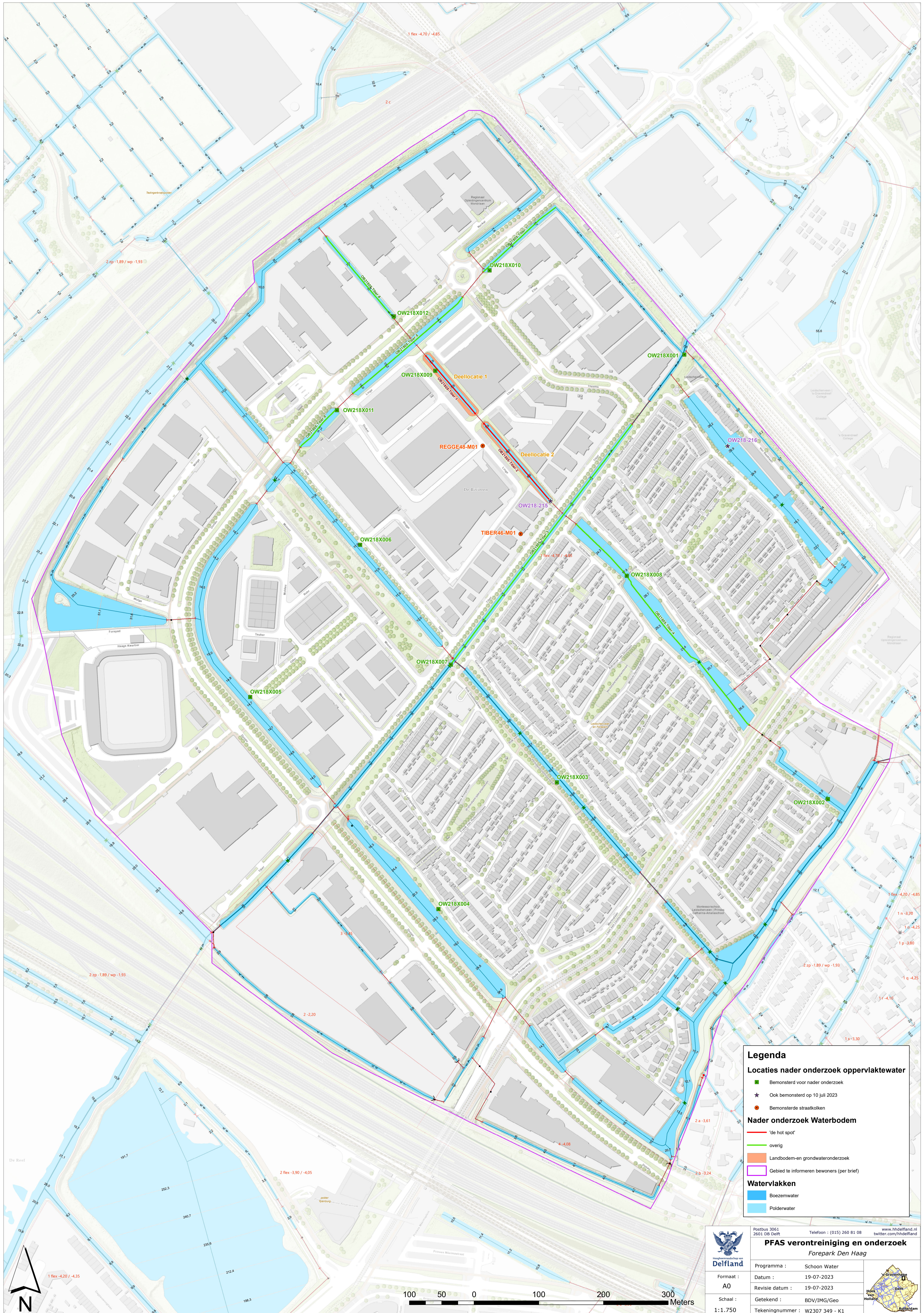
[Dossier PFAS - Delfland \(hhdelfland.nl\)](https://www.hhdelfland.nl)

Dit formulier richten aan de voorzitter van de Verenigde Vergadering van Delfland
pdaverveldt@hhdelfland.nl
met afschrift aan de griffier verenigdevergadering@hhdelfland.nl

DMS nummer: 2212403

Datum en tijdstip ontvangst: 18-07-2023 13:39 uur

Datum beantwoording: 22 augustus 2023

Legenda

Locaties nader onderzoek oppervlaktewater

- Bemonsterd voor nader onderzoek
- ★ Ook bemonsterd op 10 juli 2023
- Bemonsterde straatkolken

Nader onderzoek Waterbodem

- 'de hot spot'
- overig
- Landbodem- en grondwateronderzoek
- Gebied te informeren bewoners (per brief)

Watersvlakken

- Boezemwater
- Polderwater

	Postbus 3061 2601 DR Delft	Telefoon : (015) 260 81 08	www.hdeffland.nl twitter.com/hdeffland
	PFAS verontreiniging en onderzoek Forepark Den Haag		
Programma :	Schoon Water	Datum :	19-07-2023
Formaat :	AO	Revisie datum :	19-07-2023
Schaal :	1:1.750	Getekend :	BDV/IMG/Geo
		Tekeningnummer :	W2307 349 - K1

Probleem: Delfland doet er alles aan om de afgebeelde gegevens actueel en juist te houden. Delfland staat open voor opmerkingen of ideeën. Heeft u suggesties voor verbeteringen, opmerkingen of kunt u facten of veranderde informatie toezien, dan stellen wij u graag bijstaan op prijs. ©DSB|Delfland.nl

Deze kaart is samengesteld op basis van Bezoekenplaatjes en andere beschikbare bronnen.